



Данило Олександрович БОРУХОВ

аспірант, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4745-2724>

e-mail: borukhov_danilo@ukr.net

ТАКТИКА ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОВОГО ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПРОПАГАНДИ ВІЙНИ

У статті досліджено тактику допиту підозрюваного під час досудового розслідування пропаганди війни як одного з найбільш складних різновидів слідчої (розшукової) дії. Встановлено наявність протидії розслідуванню з боку допитуваної особи. Розкрито зміст підготовчого та робочого етапів допиту підозрюваного. Визначено предмет допиту підозрюваного залежно від способу вчинення пропаганди війни: публічні заклики, виготовлення та розповсюдження відповідних матеріалів, кожен з яких передбачає окремий перелік обставин, що підлягають з'ясуванню під час допиту.

Ключові слова: криміналістична тактика, методика розслідування, пропаганда війни, досудове розслідування, тактичні прийоми, психологічний вплив, тактика допиту, криміналістичні інновації, спеціальні знання

Стаття надійшла 24.04.2026

Статтю прийнято 15.05.2026

Статтю опубліковано 29.05.2026

ВСТУП

В умовах дедалі більшого переходу вчинення кримінальних правопорушень у цифрове середовище, пропаганда війни, яка набула особливого розповсюдження після подій на сході України та анексії Автономної республіки Крим і досягла свого апогею з початком повномасштабного вторгнення, суттєво ускладнила діяльність органів досудового розслідування. На сьогоднішній вчинення пропаганди війни характеризується тим, що злочинний умисел осіб реалізується переважно в інформаційному та цифровому просторі, активно протидіє виявленню із застосуванням різноманітних засобів анонімізації, а також може бути пов'язане з причетністю іноземних держав та структур, що зумовлює необхідність розроблення тактичних рекомендацій з урахуванням усіх цих особливостей.

В таких умовах особливого значення набуває розроблення тактики допиту підозрюваного під час розслідування пропаганди війни, який може виступати одним з найбільш ефективних засобів отримання доказової інформації в цій категорії кримінальних правопорушень. Його проведення вимагає врахування не лише традиційних підходів, а й інструментів цифрової криміналістики, визначення належного предмету допиту, психологічних та професійних особливостей допитуваної особи, її можливої недовіри до органів досудового розслідування з ідеологічних або фінансових міркувань, що в сукупності зумовлює необхідність розроблення відповідних тактичних рекомендацій.

МЕТА статті – дослідження тактики проведення допиту підозрюваного під час розслідування пропаганди війни, зокрема розроблення тактичних рекомендацій з підготовки та проведення допиту, визначення предмету допиту залежно від способу вчинення відповідного кримінального правопорушення, а також обґрунтування комплексу тактичних прийомів і контрзаходів з урахуванням специфіки цієї категорії кримінальних правопорушень.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті застосовано комплекс загальнонаукових та спеціально-правових методів дослідження, зокрема: діа-

лектичний, системно-структурний та порівняльно-правовий методи, а також методи аналізу, синтезу та узагальнення, що дало змогу сформулювати тактичні рекомендації з допиту підозрюваного під час розслідування пропаганди війни.

РЕЗУЛЬТАТИ

Питання тактики проведення допиту підозрюваного, а також загальні положення з розроблення криміналістичних рекомендацій під час проведення допиту підозрюваного знайшли своє відображення у працях вітчизняних учених, серед яких: В.А. Журавель, В.Ю. Шепітько, В.М. Шевчук, В.О. Коновалова, Ю.М. Чорноус, С.І. Гречана, В.В. Баранчук, Ю.А. Чаплинська, В.В. Копча, Н.В. Копча, В.В. Логінова, А.С. Мальгіна, І.М. Горбань, В.А. Осмолян, О.С. Коробко тощо. Водночас питання тактики допиту підозрюваного саме в межах розслідування пропаганди війни залишається недостатньо дослідженим.

Однією з найбільш поширених форм отримання доказової інформації під час досудового розслідування пропаганди війни є допит, який є різновидом слідчої (розшукової) дії. Головна мета допиту полягає у встановленні об'єктивних даних стосовно обставин вчинення кримінального правопорушення та особи правопорушника. Для досягнення зазначеної мети допит, що є найбільш складною у тактичному відношенні слідчою дією, проводиться в межах розслідування пропаганди війни і потребує певного комплексу тактичних рекомендацій, які є оптимальними у розслідуванні відповідної категорії кримінальних правопорушень.

Традиційно у криміналістиці допит розуміється як регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування, спрямований на отримання від допитуваної особи інформації про факти, що мають значення для встановлення істини у справі [1]. Водночас під тактикою допиту розуміють сукупність заснованих на процесуальних нормах криміналістичних рекомендацій, спрямованих на встановлення психологічного контакту з допитуваним, одержання правдивих показань та сприяння розкриттю й розслідуванню кримінальних правопорушень [2].

Розроблення тактичних рекомендацій з допиту підозрюваного у цій категорії кримінальних правопору-

шень зумовлено такими чинниками: 1) наявністю у особи правопорушника спеціальних знань у сфері психології, соціальної інженерії та комп'ютерних технологій; 2) вчиненням кримінального правопорушення в цифровому середовищі та «сірій зоні», де межа між свободою слова і пропагандою війни є розмитою, що ускладнює встановлення мотивів і мети злочинної діяльності; 3) наявністю свідомої організованої протидії досудовому розслідуванню, зокрема з боку держави-агресора. Зазначені обставини обумовлюють необхідність застосування слідчим і прокурором відповідних тактичних рекомендацій, які доцільно поділити на чотири блоки: психологічний, правовий і моральний, тактичний, а також організаційно-технічний [3].

Особливого значення набувають тактичний і психологічний аспекти, що визначаються специфікою відповідного кримінального правопорушення. Зокрема, на практиці воно вчиняється особами з прямим або непрямим умислом, а різний рівень обізнаності правопорушника, наявність у нього спеціальних знань та ступінь протидії під час допиту безпосередньо впливають на вибір тактичних прийомів у конкретній слідчій ситуації.

Водночас у процесі допиту між слідчим і допитуваною особою майже завжди виникає взаємний психологічний вплив, що, на думку В.М. Шевчука, обумовлює необхідність особливо виваженого підходу до вибору тактичних прийомів [4]. З огляду на це, їх застосування під час допиту підозрюваного у розслідуванні відповідної категорії кримінальних правопорушень потребує не лише виваженого підходу до вибору, а й завчасної підготовки можливих контрзаходів на випадок активної протидії з боку правопорушника, зокрема, якщо останній володіє спеціальними знаннями.

У цьому контексті слід погодитися з позицією Ю.М. Черноус, яка наголошує, що застосування обраних тактичних прийомів повинне передбачати етап ретельної підготовки, оцінювання тактичного ризику та прогнозування поведінки допитуваної особи, а також визначення комплексу заходів на випадок протидії та виходу допиту з-під контролю [5]. С.І. Гречана, зі свого боку, слушно зазначає, що перед застосуванням тактичного прийому слідчий повинен попередньо оцінити можливі наслідки його застосування та завчасно визначити модель своєї поведінки за зміни ситуації під час допиту [6]. Відповідну позицію висловлює В.А. Осмолян, який зазначає, що правильне застосування тактичних прийомів неможливе без застосування знань юридичної психології, оскільки допит як різновид вербальної форми отримання доказової інформації є спеціальним видом комунікації між особами [7].

Зазначені позиції знаходять підтримку і в контексті специфіки розслідування пропаганди війни. Зокрема, обрання тактичних прийомів під час допиту підозрюваного у цій категорії справ повинно ґрунтуватися на попередньому вивченні психологічного портрету особи, місця та способу вчинення правопорушення, а також відомостей, що можуть мати значення в ході допиту. У разі необхідності до підготовки контрзаходів доцільно залучати осіб, які володіють спеціальними знаннями у відповідних сферах.

Так, досягнення мети допиту підозрюваного в межах досудового розслідування пропаганди війни потребує

від слідчого та прокурора комплексного та виваженого підходу, що повинно охоплювати знання норм процесуального законодавства, розуміння психологічних настанів допитуваного, врахування рівня його спеціальних знань та специфіки самого правопорушення. Саме ці чинники зумовлюють необхідність адаптації наявних тактичних рекомендацій до особливостей допиту підозрюваного у відповідній категорії кримінальних правопорушень. Це дає змогу встановити необхідність розроблення тактичних рекомендацій, зокрема тактичних прийомів та операцій, у тактиці допиту підозрюваного у справах про пропаганду війни.

Допит підозрюваного належить до найбільш складних слідчих (розшукових) дій, що обумовлено, як зазначено вище, психологічним портретом допитуваної особи та можливістю організованої протидії до і під час допиту. Як зазначають А.С. Мальгіна та І.М. Горбань, допит підозрюваного є складним з погляду емоційного та психологічного встановлення контакту і потребує від слідчого та прокурора як високого рівня професійної підготовки, так і практичного досвіду проведення допитів в умовах постійної протидії з боку допитуваної особи [8]. Зазначена позиція узгоджується з іншими науковцями, які наголошують, що встановлення психологічного контакту з підозрюваним набуває особливого значення, однак не є гарантом безконфліктної ситуації, оскільки особа, яка протиставляє себе державі, апіорі налаштована на протидію органам досудового розслідування та може мати стійкі протиправні ідеологічні настанови та мотиви [9].

Відповідне необхідно враховувати під час розроблення тактичних рекомендацій допиту підозрюваного, який традиційно поділяється на три структурні етапи: підготовчий, робочий та заключний. Водночас специфіка відповідного кримінального правопорушення та можливий рівень протидії з боку допитуваної особи зумовлюють особливу роль підготовчого етапу, який є вирішальним для формування належної доказової бази та успішного проведення допиту в цілому.

Підготовчий етап допиту підозрюваного повинен включати збір та дослідження інформації про допитувану особу, що охоплює персональні відомості (місце народження, вік, освіту, місце праці, соціальний статус, соціально-політичні та психологічні характеристики). Зазначений перелік відомостей дає змогу органам досудового розслідування виявити рівень професійної підготовки особи до вчинення кримінального правопорушення та її можливу світоглядну позицію, що безпосередньо впливає на встановлення мотивів і мети протиправної діяльності. Водночас особливу увагу слід приділити аналізу активності підозрюваного в цифровому середовищі з використанням OSINT-інструментів, зокрема його присутності та діяльності на ресурсах, заблокованих в Україні, що дає змогу встановити рівень професійних навичок та може слугувати підставою для проведення комплексу негласних слідчих (розшукових) дій. Ігнорування цього етапу може призвести до негативних наслідків для всього досудового розслідування.

Крім того, підготовчий етап повинен передбачати комплекс заходів: визначення предмету допиту та сформованої слідчої ситуації, забезпечення оперативності проведення допиту з метою запобігання можливій змові між співучасниками, обрання належного місця прове-

дення допиту та визначення контрзаходів протидії допиту [10]. Водночас слід забезпечити досконале дослідження матеріалів кримінального провадження, вивчення науково-методологічної літератури, визначення переліку осіб, які володіють спеціальними знаннями, та вирішення питання про їх залучення на підготовчому або робочому етапі допиту [11]. Викладене підтверджено позицією В.В. Копчі та Н.В. Копчі, які зазначають, що підготовка до допиту повинна включати такі елементи: організаційний (забезпечення раціонального проведення допиту; змістовний (визначення повноти та достовірності обставин, що підлягають встановленню під час допиту); тактичний (обрання відповідних та допустимих тактичних засобів і прийомів для досягнення мети допиту підозрюваного) [12].

Так, підготовчий етап допиту підозрюваного є визначальним для всього подальшого досудового розслідування. Зібрана інформація, результати організаційно-підготовчих заходів та негласних слідчих (розшукових) дій становлять фундамент для формування психологічного портрета підозрюваного, визначення порядку постановки запитань, вибору тактичних прийомів і контрзаходів протидії. Важливим підсумком цього етапу є складання детального плану допиту, а за потреби залучення спеціаліста в підготовчий або робочий етап допиту [13]. Водночас, як слушно зазначає Ю.А. Чаплинська, безплановість допиту та ігнорування підготовчих заходів неминуче негативно позначаються на його результатах [14].

Робочий етап допиту підозрюваного полягає у безпосередній взаємодії слідчого, прокурора та підозрюваного у формі вербальної комунікації, застосування тактичних прийомів, а також встановлення та підтримання психологічного контакту. Традиційно на цьому етапі виокремлюють такі складники: 1) ідентифікація допитуваної особи; 2) роз'яснення норм процесуального законодавства; 3) вільна розповідь підозрюваного про обставини кримінального правопорушення; 4) постановка запитань слідчим, прокурором та пред'явлення доказової інформації; 5) належна фіксація результатів допиту. Саме у процесі проведення допиту слідчий та прокурор стикаються з різними слідчими ситуаціями, належний та своєчасний аналіз яких дозволяє обрати найбільш раціональний шлях до встановлення істини. Зокрема, як зазначає В.В. Логінова, детальний аналіз та визначення сутності ситуації дає слідчому змогу швидко зорієнтуватися в обстановці та обрати оптимальний шлях вирішення поставленої мети допиту [15]. Слід зазначити, що під час допиту підозрюваного найчастіше виникають ситуації залежно від характеру взаємодії та інтересів осіб. Як зазначає М.В. Салтєвський, спілкування в ході допиту поділяється на безконфліктне та конфліктне, що безпосередньо визначає вибір тактичних прийомів слідчим [16].

Першою та найбільш поширеною ситуацією, яка виникає під час допиту підозрюваного є конфліктна ситуація. Її виникнення зумовлене тим, що допитувана особа зазвичай має стійкі ідеологічні, моральні та політичні переконання, високий рівень недовіри або крайньої зневаги до органів досудового розслідування та свідомо налаштована на протидію отриманню достовірної доказової інформації. Крім того, допитувана особа в цій категорії кримінальних правопорушень не-

рідко володіє спеціальними знаннями, що дає їй змогу активно протидіяти слідству. Це вимагає від слідчого та прокурора використання заздалегідь підготовлених тактичних операцій, опрацьованих на підготовчому етапі, а також залучення спеціальних знань, що унеможливує подальше введення в оману та отримання недостовірної доказової інформації.

У цьому контексті слушною є позиція В.М. Шевчука, який розглядає тактичну операцію як криміналістичний комплекс організаційно-тактичного спрямування, що являє собою систему процесуальних і непроцесуальних дій та заходів, зумовлених слідчою ситуацією і спрямованих на вирішення окремого тактичного завдання під час досудового розслідування [17]. Слід погодитись з О.С. Коробком, який зазначає, що для подолання конфліктної ситуації у таких випадках необхідно до початку допиту процесуально належним чином залучити особу, яка володіє спеціальними знаннями, а також забезпечити аудіо-відеофіксацію для оцінки поведінки допитуваного [18].

Для подолання конфліктної ситуації, яка виникає під час допиту, та з урахуванням специфіки цієї категорії кримінальних правопорушень, доцільно застосувати такі тактичні прийоми: 1) раптове пред'явлення підозрюваному серії доказів, зокрема цифрових, що прямо суперечать його вільній розповіді; 2) ознайомлення допитуваного з матеріалами кримінального провадження, які спростовують його публічних висловлювань та позицію; 3) оголошення висновків експертиз та інших відомостей, що підтверджують зміст публічних закликів і матеріалів, які містять ознаки пропаганди війни; 4) залучення під час допиту спеціаліста у відповідній сфері або спеціаліста-криміналіста, який роз'яснює слідчому та прокурору технічні аспекти виготовлення, розповсюдження матеріалів з ознаками пропаганди війни; 5) оголошення показань інших осіб (співучасників, свідків тощо); 6) роз'яснення правових наслідків зайнятої позиції та можливостей пом'якшення покарання у разі співпраці з правоохоронними органами.

Подолання конфліктної ситуації та правильно обрані й вчасно застосовані тактичні прийоми і їх комбінації прямо залежать від рівня професійності слідчого, прокурора, а також від належної підготовки до проведення допиту та можливих проявів протидії з боку допитуваної особи.

Це вимагає не лише знання процесуального законодавства, а й володіння спеціальними знаннями у відповідній сфері, навичками логічного аналізу та юридичної психології. Також слід зазначити, що застосування тактичних прийомів тісно пов'язане з необхідністю дотримання межі між допустимим психологічним впливом та недопустимим психічним насильством. Психічне насильство є протиправним і може призвести допитувану особу до надання неправдивих показань під тиском, що негативно позначається на результатах всього досудового розслідування. Як зазначають Г.О. Чорний та В.Р. Селюченко, правомірність застосування тактичних прийомів психологічного впливу підтверджується лише у разі, якщо їх спрямовано на встановлення належного психологічного контакту та отримання правдивих показань, не порушуючи прав та гідності допитуваної особи [19].

Найбільш сприятливою ситуацією, яка може виник-

нути під час допиту підозрюваного, є безконфліктна. Безконфліктна ситуація розглядається як така, за якої повністю або частково збігаються інтереси слідчого, прокурора та допитуваної особи щодо досягнення мети досудового розслідування. Головним завданням у цій ситуації є отримання достатньої доказової інформації про всі необхідні обставини кримінального правопорушення [20].

Слід зазначити, що в межах відповідної ситуації слідчий та прокурор не повинні зменшувати пильність та обмежуватися лише застосуванням тактичного прийому вільної розповіді, розуміючи, що в будь-який момент ситуація може перейти у конфліктну. За умови безконфліктної ситуації слідчий та прокурор можуть застосовувати такі тактичні прийоми: 1) деталізація показань та їх співставлення з іншими доказами, наявними у кримінальному провадженні; 2) постановка уточнювальних та контрольних запитань щодо обставин вчинення правопорушення; 3) пред'явлення цифрових, письмових та речових доказів; 4) використання допомоги спеціалістів та психолога [21]. Так, проведення допиту підозрюваного в умовах безконфліктності є можливим, однак потребує від слідчого та прокурора врахування можливості раптового переходу до конфліктної ситуації та високого рівня професійної підготовки для підтримання психологічного контакту з метою збереження безконфліктності та досягнення мети допиту.

Проведення допиту незалежно від ситуації, яка виникає, потребує правильного визначення його предмету. Як наголошує В.М. Шепітько, предмет допиту підозрюваного визначається видом вчиненого кримінального правопорушення і є основою для формування тактичних програм-рекомендацій [22]. Зазначена позиція дає змогу визначити предмет допиту підозрюваного під час розслідування пропаганди війни, який обумовлюється об'єктивною стороною вчинення відповідного кримінального правопорушення:

1) предмет допиту осіб, які здійснювали публічні заклики до агресивної війни або розв'язування воєнного конфлікту, передбачає з'ясування таких обставин: форма та засоби розповсюдження публічних закликів (ЗМІ, цифрове середовище, публічні заходи тощо); зміст, місце, час та умови їх здійснення; мотиви вчинення діяння (політичні, ідеологічні, матеріальні); одноразовий або систематичний характер дій; участь інших осіб, розподіл функцій між ними та наявність попередньої змови; зв'язки з іноземними громадянами або організаціями.

2) предмет допиту осіб, які здійснювали виготовлення матеріалів із закликами до агресивної війни або розв'язування воєнного конфлікту, передбачає з'ясу-

вання таких обставин: вид та зміст виготовлених матеріалів (текстові, графічні, відео, аудіо), мова та візуальне оформлення; умови, місце та технічні засоби виготовлення (комп'ютери, мобільні пристрої, програмне забезпечення, цифрові платформи); мотиви вчинення діяння та наявність спеціальної підготовки в галузі ІТ, журналістики або кібербезпеки; способи маскуваності діяльності (VPN-технології, фейкові акаунти, бот-мережі); систематичність виготовлення матеріалів та участь інших осіб; отримання винагороди або іншої вигоди.

3) предмет допиту осіб, які здійснювали розповсюдження відповідних матеріалів, передбачає з'ясування таких обставин: формат та канали розповсюдження матеріалів (соціальні мережі, месенджери, електронна пошта, хмарні сховища); джерело отримання матеріалів та спосіб координації дій з іншими особами; наявність доступу до керування акаунтами, спільнотами або каналами; усвідомлення змісту розповсюджених матеріалів та мотиви участі у цій діяльності (ідеологічні, політичні, матеріальні); систематичність та період здійснення розповсюдження; отримання винагороди або іншої вигоди.

Визначення предмету допиту підозрюваного під час розслідування пропаганди війни повинно ґрунтуватися на встановлених обставинах, які свідчать про спосіб вчинення відповідного кримінального правопорушення. Водночас під час допиту підозрюваного може визначитися кілька предметів допиту у разі, якщо особа вчинила діяння, поєднуючи різні способи його вчинення. У такому разі слідчий та прокурор повинні послідовно досліджувати кожен предмет допиту окремо, що забезпечить повне та всебічне встановлення всіх обставин кримінального правопорушення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Отже, допит підозрюваного під час розслідування пропаганди війни є одним з найбільш складних різновидів слідчої (розшукової) дії, що передусім обумовлено специфікою відповідного кримінального правопорушення, можливою протидією з боку допитуваної особи, яка має стійкі ідеологічні переконання та може діяти в інтересах держави-агресора або іноземних спецслужб. Це зумовлює необхідність ефективного проведення допиту та потребує від слідчого та прокурора комплексного і професійного підходу, що охоплює належну та всебічну підготовку на підготовчому етапі, правильне визначення предмету допиту, своєчасний аналіз слідчої ситуації та її динаміки, а також застосування відповідних тактичних прийомів і контрзаходів.

Список використаних джерел

1. Криміналістика / В.М. Шевчук та ін. Харків, 2024. 1004 с
2. Чаплинський К.О. Тактика проведення окремих слідчих дій: монографія. Дніпропетровськ, 2006. 308 с.
3. Вєсельський В.К. Концептуальні основи тактики слідчих дій(слідчий огляд, допит, призначення і проведення судових експертиз). *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. № 2 (28). С. 151-158.
4. Шевчук В.М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. пр. Харків, 2020. С. 1280.
5. Черноус Ю.М. Психологічні основи реалізації тактичних прийомів. *Юридична психологія*. 2020. № 1 (26). С. 13-21. URL: <https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/view/1260/1262>
6. Гречана С.І. Тактичні прийоми допиту під час досудового розслідування в судовому засіданні слідчим суддею: криміналістична та психологічна характеристики. *Юридична психологія*. 2023. Т. 33, № 2. С. 71-78. DOI: 10.33270/03233302.71
7. Осмолян В.А. Тактико-криміналістичні прийоми допиту як правова складова отримання достовірних показань учасників процесу. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки*. 2023. № 3(66). С. 10-16. DOI: 10.32689/2522-4603.2023.3.2
8. Мальгіна А.С., Горбаньов І.М. Тактичні особливості допиту підозрюваних у створенні терористичної групи чи терористичної організації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 4. С. 266 -272. DOI: 10.32850/sulj.2020.4.45

9. Суховещкий О.О., Баранчук В.В. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування колабораційної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 433-438. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-11/100
10. Криміналістична тактика / Г.С. Бідняк та ін. Дніпро, 2025. 252 с.
11. Чаплинська Ю.А. Підготовка до допиту як необхідна умова якісного проведення слідчої дії. *Проблеми правоохоронної діяльності. Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право»*. 2012. № 2 (9). С. 89-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2012_2_17
12. Криміналістична техніка, тактика і методика / В.В. Копча, Н.В. Копча. Одеса, 2022. 286 с.
13. Пиріг І.В., Бідняк Г.С. Використання спеціальних знань на досудовому розслідуванні. Дніпро, 2019. 140 с.
14. Чаплинська Ю.А. Організаційне забезпечення проведення допиту. *Право і суспільство*. 2012. № 4. С. 189-194. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/4_2012/42.pdf
15. Логінова В.В. Класифікація слідчих ситуацій при розслідуванні тілесних ушкоджень. *Право і безпека*. 2010. № 3 (35). С. 172-178. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6bcbdcdbd-52e1-42a2-9dc7-2b6b9d147237/content>
16. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі). Київ, 2006. 588 с.
17. Shevchuk V., Kostenko M., Myshkov Y., Papusha I., Hryshko I. Functional Purpose of Tactical Operations in the Development of Criminalistic Methodics of Crime Investigation. *Pakistan Journal of Criminology*. 2023. Vol. 15. № 2. pp. 61-78. URL: <https://www.pjcriminology.com/publications/functional-purpose-of-tactical-operations-in-the-development-of-criminalistic-methodics-of-crime-investigation/>
18. Коробка О.С. Допит у конфліктній слідчій ситуації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 382-385. DOI: 10.32782/2524-0374/2020-2/99
19. Селюченко В.Р., Чорний Г.О. Тактичні прийоми психологічного впливу на особу під час допиту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 471-474. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-11/109
20. Климчук М.П., Фурман Я.В. Тактичні особливості допиту підозрюваних – членів організованих злочинних угруповань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 174-177.
21. Кікінчук В.В., Бугайчук К.Л., Малиярова В.О., Матиюшкова Т.П. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій: науково-методичні рекомендації. Харків, 2018. 101 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/3308>
22. Шепитько В.Ю. Допит потерпілого: тактико-психологічний підхід слідства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2008. Вип. 15. С. 256-265.

References

1. Shevchuk V.M. et al. Criminalistics. Kharkiv, 2024. 1004 p. (in Ukrainian).
2. Chaplynskyi K.O. Tactics of conducting individual investigative actions: monograph. Dnipropetrovsk, 2006. 308 p. (in Ukrainian).
3. Veselskyi V.K. Conceptual foundations of the tactics of investigative actions. *Fighting organized crime and corruption (theory and practice)*. 2012. No. 2 (28). pp. 151–158. (in Ukrainian).
4. Shevchuk V.M. Criminalistics: traditions, innovations, prospects. Kharkiv, 2020. 1280 p. (in Ukrainian).
5. Chornous Yu.M. Psychological foundations of the implementation of tactical techniques. *Legal Psychology*. 2020. No. 1 (26). pp. 13–21. URL: <https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/view/1260/1262> (in Ukrainian).
6. Hrechana S.I. Tactical interrogation techniques during pre-trial investigation in court session by investigating judge: forensic and psychological characteristics. *Legal Psychology*. 2023. Vol. 33, No. 2. pp. 71–78. DOI: 10.33270/03233302.71 (in Ukrainian).
7. Osmolian V.A. Tactical and forensic interrogation techniques as a legal component of obtaining reliable testimony. *Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management. Legal Sciences*. 2023. No. 3 (66). pp. 10–16. DOI: 10.32689/2522-4603.2023.3.2 (in Ukrainian).
8. Malhina A.S., Horbanov I.M. Tactical features of interrogating suspects in creating a terrorist group or organization. *South Ukrainian Law Journal*. 2020. No. 4. P. 266–272. DOI: 10.32850/sulj.2020.4.45 (in Ukrainian).
9. Sukhovetskyi O.O., Baranchuk V.V. Features of interrogating a suspect during the investigation of collaborative activities. *Juridical Scientific and Electronic Journal*. 2024. No. 11. pp. 433–438. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-11/100 (in Ukrainian).
10. Bidniak H.S. et al. Forensic tactics. Dnipro, 2025. 252 p. (in Ukrainian).
11. Chaplynska Yu.A. Preparation for interrogation as a necessary condition for quality investigative action. *Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Series: Law*. 2012. No. 2 (9). pp. 89–95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2012_2_17 (in Ukrainian).
12. Kopcha V.V., Kopcha N.V. Forensic technique, tactics and methodology. Odessa, 2022. 286 p. (in Ukrainian).
13. Pyrih I.V., Bidniak H.S. Use of special knowledge in pre-trial investigation. Dnipro, 2019. 140 p. (in Ukrainian).
14. Chaplynska Yu.A. Organizational support for interrogation. *Law and Society*. 2012. No. 4. pp. 189–194. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/4_2012/42.pdf (in Ukrainian).
15. Lohinova V.V. Classification of investigative situations in the investigation of bodily injuries. *Law and Security*. 2010. No. 3 (35). pp. 172–178. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6bcbdcdbd-52e1-42a2-9dc7-2b6b9d147237/content> (in Ukrainian).
16. Saltevsykyi M.V. Criminalistics (in modern presentation). Kyiv, 2006. 588 p. (in Ukrainian).
17. Shevchuk V., Kostenko M., Myshkov Y., Papusha I., Hryshko I. Functional Purpose of Tactical Operations in the Development of Criminalistic Methodics of Crime Investigation. *Pakistan Journal of Criminology*. 2023. Vol. 15. No. 2. pp. 61–78. URL: <https://www.pjcriminology.com/publications/functional-purpose-of-tactical-operations-in-the-development-of-criminalistic-methodics-of-crime-investigation/>
18. Korobka O.S. Interrogation in a conflict investigative situation. *Juridical Scientific and Electronic Journal*. 2020. No. 2. pp. 382–385. DOI: 10.32782/2524-0374/2020-2/99 (in Ukrainian).
19. Seliuchenko V.R., Chornyi H.O. Tactical methods of psychological influence on a person during interrogation. *Juridical Scientific and Electronic Journal*. 2024. No. 11. pp. 471–474. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-11/109 (in Ukrainian).
20. Klymchuk M.P., Furman Ya.V. Tactical features of interrogating suspects – members of organized criminal groups. *Juridical Scientific and Electronic Journal*. 2017. No. 1. pp. 174–177. (in Ukrainian).
22. Kikinchuk V.V., Buhaichuk K.L., Maliarova V.O., Matiushkova T.P. Procedural order and tactical features of investigative actions: scientific and methodological recommendations. Kharkiv, 2018. 101 p. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/3308> (in Ukrainian).
22. Shepytko V.Yu. Interrogation of the victim: tactical and psychological approach of the investigation. *Issues of combating crime*. 2008. Vol. 15. pp. 256–265. (in Ukrainian).

Danylo BORUKHOV

postgraduate student, Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4745-2724>

e-mail: borukhov_danilo@ukr.net

TACTICS OF INTERROGATING A SUSPECT DURING THE INVESTIGATION OF WAR PROPAGANDA

The paper examines the tactics of interrogating a suspect during the pre-trial investigation of war propaganda as one of the most complex types of investigative (search) actions. It has been established that the development of tactical recommendations for interrogating a suspect in this category of criminal offenses is determined by the offender's possession of special knowledge in the fields of psychology, social engineering and computer technologies, the commission of the offense in the digital environment, as well as the existence of conscious organized resistance to the pre-trial investigation on the part of the person being interrogated.

The content of the preparatory and working stages of the suspect's interrogation is revealed. The preparatory stage involves collecting and examining information about the person being interrogated, in particular their personal, socio-political and psychological characteristics, analyzing the suspect's activity in the digital environment using OSINT tools, determining the subject matter of the interrogation and the investigative situation that has developed, drawing up a detailed interrogation plan and determining tactical techniques and countermeasures in advance. At the working stage, the investigator and prosecutor encounter either a conflict or a non-conflict interrogation situation, which directly determines the choice of tactical techniques. To overcome a conflict situation, the application of a set of tactical techniques is substantiated, including the sudden presentation of digital evidence, involvement of cybersecurity specialists and explanation of the legal consequences of the position taken.

The subject matter of the suspect's interrogation is defined depending on the method of committing war propaganda: public calls, production and distribution of relevant materials, each of which involves a separate list of circumstances to be clarified during the interrogation.

Keywords: forensic tactics, forensic methodics, war propaganda, pre-trial investigation, tactical techniques, psychological influence, interrogation tactics, forensic innovations, special knowledge